

Μαθησιακές Δυσκολίες και εκμάθηση ξένων γλωσσών

Φαίη Αντωνίου

Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

fayeantoniou@eds.uoa.gr

Περίληψη

Η διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα είναι ένα ζητούμενο με διαχρονικά αυξανόμενη σημασία, όπως παρατηρείται από τη θέσπιση της διδασκαλίας του σχετικού σχολικού μαθήματος σε ολοένα και μικρότερη ηλικία (Anastasiadou, 2010). Οι γλωσσικές δεξιότητες στην μητρική γλώσσα παίζουν σημαντικό ρόλο κατά την εκμάθηση μίας ξένης γλώσσας. Οι μαθητές οι οποίοι βιώνουν δυσκολίες στην μητρική τους γλώσσα, μπορεί να αντιμετωπίσουν επίσης δυσκολίες κατά τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας, καθώς οι δεξιότητές τους στους γλωσσικούς κώδικες και τα συστατικά της μητρικής γλώσσας σχηματίζουν το υπόβαθρο για την εκμάθηση της ξένης (Nijakowska, 2010· Sparks, 1995· Sparks, Ganschow & Pohlman, 1989). Ειδικότερα, οι δυσκολίες των ελληνόφωνων μαθητών της αγγλικής ως ξένης γλώσσας αφορούν στη διαφορά των φωνολογικών συστημάτων και του ορθογραφικού βάθους μεταξύ των δύο γλωσσών, αλλά και στη γλωσσική παρεμβολή. Η αγγλική γλώσσα ορίζεται ως μία γλώσσα με βαθιά, αδιαφανή ορθογραφία και η ελληνική, αντίθετα, ως μία διαφανής γλώσσα με συνοχή και κανονικότητα, όπου κάθε φώνημα αντιστοιχεί σε ένα γράφημα (Brunswick, 2010· Katz, & Frost, 1992). Εκτός από τη διαφορά ορθογραφικού βάθους, υπάρχουν επιμέρους διαφορές και δύσκολα σημεία σε όλα τα συστήματα της αγγλικής ως ξένης γλώσσας τα οποία οφείλονται στην ελληνική ως μητρική και τη γλωσσική παρεμβολή (interference) που προκαλεί στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας (Papaefthymiou-Lytra, 2001). Λόγω της διαφοράς του ορθογραφικού βάθους μεταξύ της μητρικής και της ξένης γλώσσας, υπάρχει ακόμα η πιθανότητα για εκδήλωση αναγνωστικών δυσκολιών κατά την εκμάθηση της ξένης, ενώ τέτοιες δυσκολίες ίσως να μην εντοπίζονταν στη μητρική, στην περίπτωση που η δεύτερη ήταν γραφοφωνημικά συνεπής, ενώ η πρώτη όχι (McTaggart & Beatty, 2009). Στόχος της παρούσας παρουσίασης είναι η ανάδειξη των στρατηγικών

εκείνων που συμβάλουν στην ενίσχυση της αναγνωστικής επίδοσης μαθητών/τριών με Μαθησιακές Δυσκολίες μέσω της ανάδειξης μίας σχετικής έρευνας. Σκοπός της μελέτης ήταν η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας ενός διδακτικού προγράμματος για την ενίσχυση του λεξιλογίου και της αναγνωστικής κατανόησης κατά τη διδασκαλία της Αγγλικής ως Ξένης Γλώσσας στο ελληνικό δημόσιο σχολείο σε μαθητές με και χωρίς Μαθησιακές Δυσκολίες (ΜΔ) οι οποίοι διδάσκονταν για πρώτη φορά αγγλικά στο σχολείο. Συμμετέχοντες ήταν μαθητές και μαθήτριες Γ' δημοτικού από δημόσια σχολεία της Αττικής. Η πειραματική ομάδα ολοκλήρωσε το διδακτικό πρόγραμμα «The Word-O-Saurs», ενώ η ομάδα ελέγχου παρακολούθησε την παραδοσιακή διδασκαλία των αγγλικών. Όλοι οι μαθητές αξιολογήθηκαν με σταθμισμένα εργαλεία ανίχνευσης των ΜΔ πριν την έναρξη της παρέμβασης για την ανάδειξη των μαθητών με ΜΔ σε κάθε ομάδα, αλλά και με άτυπες δοκιμασίες λεξιλογίου και αναγνωστικής κατανόησης πριν και μετά την παρέμβαση. Το διδακτικό πρόγραμμα «The Word-O-Saurs» πραγματοποιήθηκε από τις εκπαιδευτικούς της πειραματικής ομάδας, ακολουθώντας ένα δομημένο διδακτικό υλικό μαθητών και εγχειρίδιο δασκάλου, ενώ οι εκπαιδευτικοί της ομάδας ελέγχου ακολούθησαν την παραδοσιακή διδασκαλία. Οι μαθητές που παρακολούθησαν το διδακτικό πρόγραμμα «The Word-O-Saurs» διδάχτηκαν σε ομάδες, μέσω της Άμεσης και Σαφούς Διδασκαλίας, γνωστικές και μεταγνωστικές στρατηγικές φωνολογικής και φωνημικής επίγνωσης, γνώσης λεξιλογίου και αναγνωστικής κατανόησης. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η πειραματική ομάδα ήταν σημαντικά καλύτερη στην αναγνωστική κατανόηση από την ομάδα ελέγχου. Το πρόγραμμα «The Word-O-Saurs» ήταν σημαντικά αποτελεσματικότερο από την παραδοσιακή διδασκαλία σε μαθητές με και χωρίς ΜΔ στις αναγνωστικές δεξιότητες, παρά το προβάδισμα που είχε η ομάδα ελέγχου στη γνώση λεξιλογίου με τη λήξη της εφαρμογής του διδακτικού προγράμματος.